

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2343/2021
30.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула, Слађане Накић Момировић, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд - Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2470/21 од 23.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 30.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2470/21 од 23.06.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2470/21 од 23.06.2021. године и пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 483/20 од 26.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ** тужбени захтеви, којима је тражено да се тужени обавезе да тужиоцима на име накнаде штете због мање исплаћене зараде за период од јануара 2014. закључно са јануаром 2015. године исплати тражене износе са припадајућом законском затезном каматом и доприносима по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да на име трошкова поступка по ревизији исплате туженом износ од 27.500,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 483/20 од 26.04.2021. године, ставом првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је обавезан тужени да тужиоцима на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период почев од 15.01.2014. закључно са јануаром 2015. године, исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом, почев од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини у овим ставовима, као и да тужиоцима на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке,

обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка плати износ од 225.740,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2470/21 од 23.06.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена, у делу става првог и другог изреке, који се односи на накнаду штете тужиоцима због мање исплаћене зараде за период од јануара 2014. закључно са јануаром 2015. године, са припадајућом законском затезном каматом и доприносима по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања и у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог и другог изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца за накнаду штете због мање исплаћене зараде за месец децембар 2013. године, са припадајућом законском затезном каматом и доприносима по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, потребе да се размотре правна питања у интересу равноправности грађана и због потребе уједначавања судске праксе.

Тужиоци нису поднели одговор на ревизију.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У другом ставу истог члана, прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става првог овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), имајући у виду различите одлуке нижестепених судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) - у даљем тексту ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу у Привредном друштву „Колубара Метал“ д.о.о. Вреоци које је до 31.12.2013. године

било посебно правно лице, када је спроведена статусна промена – припајање привредном друштву РБ „Колубара“ д.о.о. (иначе оснивачу друштва „Колубара Метал“), које статусном променом припајања од 01.07.2015. године послује у оквиру туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд. Тужени је као послодавац следбеник, у складу са одредбом члана 150. Закона о раду, примењивао на запослене из Огранка „Колубара Метал“ опште акте послодавца претходника (Колективни уговор од 27.07.2012. године) још годину дана – у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године. Након статусне промене, тужени послодавац следбеник није утврђивао јединствену цену радног часа за све запослене, већ посебну цену радног часа за Огранак „Колубара Метал“ док није донет Правилник о организацији и систематизацији радних места Огранак „Колубара Метал“ којим су радна места у том огранку вреднована истим коефицијентима за обрачун зарада као и у осталим огранцима који послују у саставу туженог, а затим у фебруару месецу 2015. године јединствено утврђена цена рада за све запослене код туженог ступањем на снагу новог Посебног колективног уговора за ЈП „Електропривреда Србије“. У периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, вредност радног часа за запослене у Огранку „Колубара Метал“ утврђивана је за сваки месец на основу споразума закључених између директора туженог послодавца следбеника и Синдикалне организације „Колубара“ чији је члан Синдикална организација „Колубара Метал“, односно између директора туженог и Синдикалне организације „Колубара Метал“. Тужиоци на име накнаде штете потражују појединачне месечне износе који представљају разлику између зараде коју су остваривали као запослени у привредном друштву „Колубара Метал“ за месец децембар 2013. године, а затим у Огранку „Колубара Метал“ у периоду од јануара 2014. до јануара 2015. године у односу на зараду запослених у другим огранцима РБ „Колубара“.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и цитираних одредби чл. 32. и 33. Колективног уговора ПД „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци број 11733 од 27.02.2012. године, првостепени суд је закључио, да тужиоци имају право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за месец децембар 2013. године и за период од јануара 2014. закључно са јануаром 2015. године. Ово стога што је тужиоцима преузетим из ПД „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци, зарада обрачунавана и исплаћивана према вредности радног сата која је мања од вредност радног сата код оснивача. Првостепени суд наводи да је овакав обрачун вршен супротно одредбама Колективног уговора ПД „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци, према којима се вредност радног часа као елемент за обрачун зараде утврђује у висини вредности радног часа за најједноставнији рад код оснивача РБ „Колубара“. Првостепени суд сматра да је одређивање вредности радног часа запосленима у „Колубара метал“ у нижем износу у односу на остале запослене имало за последицу различиту основну зараду за исти рад или рад исте вредности, да се тако одређена вредност радног часа не може правдати лошим пословним резултатима послодавца, те је с позивом на одредбе чл. 105, 106. и 107. Закона о раду усвојио тужбени захтев тужилаца.

По налажењу другостепеног суда, првостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да тужени РБ „Колубара“ као послодавац следбеник након статусне промене у складу са чланом 33. Колективног уговора „Колубара метал“ није имао овлашћење да споразумно уговара мању цену рада, него

само већу. Околност да је претходни послодавац „Колубара метал“ пре статусне промене уговарао мању вредност радног часа, не представља извињавајућу околност због које је послодавац следбеник могао да поступа на исти начин. Другостепени суд сматра да је послодавац следбеник, у року из члана 150. Закона о раду, имао могућност да измени опште акте и колективни уговор и изједначи коефицијенте за радна места, те на тај начин испуни законску обавезу да запосленима исплаћује једнаку зараду за исти рад, као што је то учинио након утуженог периода. Закључује да су без оправданог разлога запослени из припојеног привредног друштва стављени у неравноправан положај у односу на друге запослене код послодавца, чиме је, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде према вредности радног часа одређеног за друге запослене, због чега тужиоци имају право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за утужени период.

Побијаном другостепеном пресудом у делу који се не оспорава поднетом ревизијом правноснажно је одбијен тужбени захтев тужилаца на име накнаде штете због мање исплаћене зараде за месец децембар 2013. године, са образложењем да је послодавац претходник „Колубара Метал“ д.о.о. имао овлашћење да за целу 2013. годину у којој је пословао као самостално привредно друштво изврши обрачун и исплату зараде на начин прописан одредбама члана 33. ст. 2. и 3. Колективног уговора.

Овакво правно становиште нижестепених судова није правилно.

Према одредби члана 150. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05... 75/14), послодавац следбеник дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока: 1) истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника; 2) код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор.

Одредбом члана 33. став 1. Колективног уговора ПД „Колубара метал“ предвиђено је да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец у висини вредности радног часа за најједноставнији рад, који се примењује код оснивача ПД РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац, а евентуалну већу вредност, уговорне стране могу споразумно накнадно утврдити. Према ставу 3. истог члана, ако се у току календарске године битно промене околности на основу којих је утврђена вредност радног часа за најједноставнији рад, уговорне стране ће га споразумно променити.

У конкретном случају, након извршене статусне промене припајања ПД „Колубара Метал“ д.о.о. туженом ПД РБ „Колубара“ д.о.о. послодавац следбеник је сходно одредби члана 11. Уговора о припајању, на запослене припојеног предузећа примењивао опште акте „Колубаре Метал“ д.о.о. још годину дана, у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, у складу са чланом 150. Закона о раду. Одредбом члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“, који је тужени као послодавац следбеник наставио да примењује у наведеном периоду био је уређен начин одређивања вредности радног часа запослених у случају промењених околности. Вредност радног часа запослених у Огранку „Колубара Метал“ је утврђивана за сваки појединачни месец у спорном периоду на основу сагласних изјава представника запослених у синдикату и директора туженог послодавца следбеника, а овако

закључене споразуме нико није оспоравао у одговарајућем поступку па они производе правно дејство.

У побијаној другостепеној пресуди суд закључује да је применом одредбе члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“ могла бити утврђивана вредност радног часа споразумно због промењених околности у току 2013. године, док је „Колубара Метал“ пословала као самостално привредно друштво, али не и након припајања туженом у току 2014. године. Овакав правни став није прихватљив јер је, у складу са чланом 150. Закона о раду, тужени као послодавац следбеник био дужан да најмање годину дана након припајања примењује колективни уговор послодавца претходника – што значи и одредбу члана 33. став 3. тог општег акта, осим ако пре истека тог рока код послодавца следбеника није закључен нови колективни уговор. Обавезна примена општег акта послодавца претходника од стране послодавца следбеника у периоду од најмање годину дана може довести до тога да запослени код послодавца претходника у том периоду остварују мању или већу зараду од запослених код послодавца следбеника. У овом случају до тога није дошло зато што су запослени у Огранку „Колубара Метал“ на основу свог општег акта имали већи коефицијент за обрачун зарада од запослених у РБ „Колубара“, па су кроз споразумно утврђено мању вредност радног часа њихове зараде у 2014. години биле фактички изједначене са зарадама запослених у осталим организационим јединицама туженог. Коефицијенти и вредност радног часа свих запослених код туженог који обављају исте послове нормативно су изједначени у јануару 2015. године изменама одлука о коефицијентима, односно у фебруару месецу исте године ступањем на снагу Посебног колективног уговора ЈП „Електропривреда Србије“.

Неприхватљиво је становиште из побијане пресуде да су запослени из припојеног друштва стављани у неравноправан положај у односу на друге запослене код туженог, те да је тиме, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде. За постојање дискриминације у смислу наведених одредаба Закона о раду неопходно је да се запослени стави у неповољнији положај у односу на друга запослена лица у истој или сличној ситуацији с обзиром на неко лично својство. Тужиоци и други запослени у припојеном привредном друштву нису били стављени у неповољнији положај у погледу права на зараду у току 2014. године, нити се запослење у Огранку „Колубара Метал“ може сматрати личним својством.

Имајући у виду све наведено погрешно су нижестепени судови применили материјално право када су утврдили тужиоцима право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за период од јануара 2014. закључно са јануаром 2015. године.

Сагласно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука садржана у трећем ставу изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Туженом су досуђени трошкови поступка по ревизији у укупном износу од 27.500,00 динара, и то за: састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 3.800,00 динара и судску таксу

за одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара. Висина ових трошкова одређена је применом важеће Адвокатске и Таксене тарифе, према вредности предмета спора.

**Председник већа - судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић